

VILIAM JUDÁK

TOTO JE BRÁNA PÁNOVA

Jubilejné roky
v dejinách Cirkvi

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2024

OBSAH

JUBILEJNÉ ROKY V CIRKVI	11
Na prelome tisícročí	12
Všetky cesty vedú do Ríma	17
Miesto odpustenia	19
Pútnické cesty	22
Klobúk, plášť a palica	26
Priťahujúce relikvie	29
Prvý Svätý rok 1300	31
Svätá brána	33
Prípravy na čas zmierenia a obnovy	42
Židovský jubilejný rok	51
CHRONOLÓGIA JUBILEJNÝCH ROKOV	59
I. Jubilejný rok 1300 / Bonifác VIII.	59
II. Jubilejný rok 1350 / Klement VI.	79
III. Jubilejný rok 1390 / Urban VI. – Bonifác IX.	90
IV. Jubilejný rok 1400 / Bonifác IX.	98
V. Jubilejný rok 1423 / Martin V.	101
VI. Jubilejný rok 1450 / Mikuláš V.	106
VII. Jubilejný rok 1475 / Sixtus IV.	112
VIII. Jubilejný rok 1500 / Alexander VI.	116
IX. Jubilejný rok 1525 / Klement VII.	119
X. Jubilejný rok 1550 / Július III.	120
XI. Jubilejný rok 1575 / Gregor XIII.	124
XII. Jubilejný rok 1600 / Klement VIII.	127
XIII. Jubilejný rok 1625 / Urban VIII.	136
XIV. Jubilejný rok 1650 / Inocent X.	143
XV. Jubilejný rok 1675 / Klement X.	149
XVI. Jubilejný rok 1700 / Inocent XII., Klement XI.	152
XVII. Jubilejný rok 1725 / Benedikt XIII.	156

XVIII. Jubilejný rok 1750 / Benedikt XIV.	159
XIX. Jubilejný rok 1775 / Pius VI.	167
XX. Jubilejný rok 1825 / Lev XII.	170
XXI. Jubilejný rok 1875 / Pius IX.	174
XXII. Jubilejný rok 1900 / Lev XIII.	178
XXIII. Jubilejný rok 1925 / Pius XI.	185
XXIV. Jubilejný rok 1950 / Pius XII.	197
XXV. Jubilejný rok 1975 / Pavol VI.	208
XXVI. Jubilejný rok 2000 / Ján Pavol II.	218
VÝZNAM JUBILEA DNES	243
Príloha	255
Prehľad jubilejných (svätých) rokov	255
Prehľad mimoriadnych svätých rokov	256
Použitá literatúra	261
Elektronické dokumenty	264
NÁDEJ NEZAHANBUJE	
Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025	265

JUBILEJNÉ ROKY V CIRKVI

Kresťanstvo sa od začiatku prezentuje ako Cesta (porov. *Sk 9, 2*) – cesta nasledovania toho, ktorý o sebe povedal: „Ja som cesta“ (*Jn 14, 6*). K tejto vízii sa kresťania v priebehu dejín neustále vracali.

Po nanebovstúpení Ježiša dostali apoštoli pokyn, aby sa nepozerali túžobne na nebo, ale aby obrátili svoj zrak k zemi (porov. *Mt 28, 19 – 20*). A tak začalo Slovo na ľudských cestách „rýchlo bežať“. V prvých troch storočiach sa rozšírilo do rôznych oblastí sveta sústredených okolo Stredozemného mora, potom sa misia rozšírila a čoskoro sa dostala do odľahlých oblastí Ďalekého východu a do srdca Afriky. Tieto prvé misijné vlny spôsobili apoštoli a ich nástupcovia, ale aj obchodníci a vojaci.

Na začiatku druhého tisícročia došlo k akejsi implózii – cesta z periferie sa vrátila do centra kresťanstva. Na prelome 10. a 11. storočia mala Európa už charakter kresťanského spoločenstva a misijná činnosť v jej jednotlivých oblastiach bola ukončená. Európa nadobudla kontúry, ktoré sú pre ňu charakteristické až do súčasnosti.¹ Výnimkou boli Normani – potomkovia škandinávskych Vikingov, ktorí prešli Európou, ovládli Britániu, juhotalianske oblasti a Sicíliu. V podobnej situácii bola Litva, ktorá prijala kresťanstvo z Poľska až v 14. storočí.

Keď si uvedomíme, že v 10. storočí bola západná Európa zničená, javila sa „Popoluškou“ v porovnaní so skvelo prosperujúcimi hospodárskymi, politickými a kultúrnymi kruhmi byzantskej

¹ Podľa odhadov historických demografov mala Európa na prelome 1. a 2. tisícročia približne dvojnásobný počet obyvateľov v porovnaní s obdobím včasného stredoveku. Väčšina obyvateľstva Európy sa živila obrábaním pôdy. Odhaduje sa, že približne od roku 1000 do roku 1300 sa počet obyvateľstva zväčšil v západnej Európe približne dvakrát, teda asi na 80 miliónov. Bubonický mor označovaný ako „čierna smrť“, ktorý roku 1374 prišiel z Číny, však zdecimoval obyvateľstvo o jednu tretinu. Porov. SNOW, P.: *Dejiny sveta. Mapa za mapou*. IKAR, Bratislava 2022, s. 114 – 115.

a arabskej civilizácie či s kvitnúcimi kultúrami Indie a Číny. Na sklonku 13. storočia bola situácia iná a Byzancia sa stala vo vzťahu k „latinikom“ skôr „Popoluškou“. Taktiež pozícia islamu bola na sklonku stredoveku slabšia ako pred niekoľkými storočiami. Ázia sa po poslednom nevydarenom pokuse o zjednotenie obrovských teritórií Mongolmi uzatvárala do odlišných civilizačných oblastí a vstúpila na niekoľko storočí do obdobia stagnácie. Zatiaľ čo v Európe v tomto období prebiehal vývojový dynamizmus, pozícia Európy sa v neskorších storočiach upevňovala a západoeurópske kresťanstvo získalo celosvetový dosah. Do konca stredoveku zostala Európa uzatvoreným svetom a jej národy tvorili jednu veľkú kresťanskú spoločnosť – *christianus populus* – a potom sa opäť rozšírila do neznámeho sveta. Tentoraz po cestách misií kráčali najmä rehoľníci. Chudobní, bosí, v chatrnom odeve po stopách svätých Františka a Dominika sa ich misia ponorila do ázijských plání, potom prišlo na rad Maroko. V roku 1490 vzniklo prvé kresťanské kráľovstvo v Afrike, v Kongu, nasledovalo objavenie Ameriky (1492) a cesty do Indie (1498), Mexika až do Číny a Japonska. Božie Slovo tak cestovalo rýchlym tempom.

NA PRELOME TISÍCROČÍ

Vznešenosť prvých storočí druhého tisícročia spočívala aj v novom pokolení intelektuálov Európy: štúdium starovekej literatúry, práva rímskeho aj kánonického, prebúdzanie intelektuálnej zvedavosti, ktorá siahala po pokladoch filozofickej i vedeckej gréckej literatúry; to sú mnohoraké aspekty kultúrnych premien v Európe. Okrem spomenutého sa do popredia dostali aj objavy prírody. V teologických textoch tohto storočia sa objavuje pojem *universitas* ako označenie celého stvorenia (kozmu), pričom sa zdôrazňuje jeho krása a harmónia. Svet sa stáva predmetom obdivu a kontemplácie, vedie k oslave Boha a ako dôsledok prináša rozvoj dôkladnej vedy. Stredoveká filozofia a teológia dostávajú nové podnety z novoobjavenej gréckej filozofie ako aj arabského

myšlienkového sveta. Tak vznikol nový prúd, známy pod menom scholastika, ktorá prostredníctvom univerzít ovplyvňovala charakter teológie stredoveku až po prah novej doby.

Spojenectvo Cirkvi a ríše bolo nielen zdrojom opakujúcich sa napätí, ale otvorilo náboženskému elánu nové horizonty a úlohy. Snaha reagovať na ne privolala množstvo osobností a hnutí. Väčšina laikov zapálených pre vieru vstúpila s nadšením do novovzniknutých reholí a spoločností (kamalduli, kartuziáni, cisterciáni, premonštráti, augustiniáni-emeriti atď.). Ich cieľom sa stal *vita apostolica* – jednoduchý život v chudobe a bratskej láske, nasledovanie „chudobného a trpiaceho Krista“ na spôsob života kresťanov pôvodnej jeruzalemskej cirkvi. Walter Nigg vysvetľuje vznik nových spoločností ako „odpoveď svätých“ na potreby doby.² Prejavovali sa rozmanitými formami zbožnosti, lásky k bližnému, ochotou veriacich k obetiam, ale aj v umení, literatúre a v účasti na veľkých spoločenských úlohách. Nový druh reformy neobišiel ani laikov. Silný náboženský duch sa prejavil predovšetkým v križiackych hnutiach.

Dvanásť storočie zas vnáša do kresťanstva západnej Európy nové elementy neznáme predchádzajúcim pokoleniam. V západnej Európe sa v tomto storočí šíria nové ideály, kryštalizujú sa nové postoje a kultúrne vzory. Tieto premeny boli také vznešené, že rozhodli o charaktere európskej kultúry.

Aj keď sme v druhom desaťročí tretieho tisícročia, výzva pozerat sa do budúcnosti nám nebráni obrátiť sa k minulosti. Od roku 1300 sú na ceste Cirkvi míľnikmi jubilejné či sväté roky. Jeden z dôvodov bol eschatologický. Na prelome prvého a druhého tisícročia, ale aj v nasledujúcom období, sa kríčovito očakával koniec sveta. Keď Jeruzalem padol a križiacke ťaženie sa stretávalo s neúspechom zavŕšeným pádom pevnosti Akkon (1291), pre mnohých to bolo znakom, že sa blíži katastrofa. Bola to azda predohra k príchodu Antikrista?

² HLAD, L.: *Cirkev v postmoderne. Náčrt katolíckej ekleziológie*, 2016, s. 65

Medzi spirituálmi sa rozšírila fáma, že svätý František z Assisi je „anjelom šiestej pečate“, po ktorej sa ľudia pod čiernym slnkom a krvavým mesiacom ukryjú v jaskyniach a budú čakať na „deň hnevu“ (Zjv 6, 12 – 17). Napríklad katalánsky lekár Arnaldus de Villa Nova v roku 1297 napísal, že koniec 13. storočia sa bude zhodovať s „posledným časom“ protibonifácovských polemík. Parížan Jean Quidort zas urobil matematický výpočet: pripočítal Kristove roky k roku 1260 (začiatok tretieho veku Joachima z Fiore), a tak dospel k roku 1294, čo je rok zvolenia Bonifáca VIII., ktorý podľa neho znamenal začiatok definitívneho úpadku kresťanského náboženstva, po ktorom by mal prísť Antikrist.³

Ďalším významným aspektom tohto obdobia boli púte. Cez Európu sa od začiatku kresťanstva tiahla hustá sieť dôležitých pútnických ciest, po ktorých putovali kresťania z východu na západ a zo severu na juh: do Ríma k hrobom apoštolov Petra a Pavla alebo do Palestíny k miestam života a smrti Ježiša, či k najkrajnejšiemu miestu Európy (*Finis terrae*) do Santiaga de Compostela k hrobu apoštola svätého Jakuba staršieho či k hrobu svätého Martina do Tours. Aj prostredníctvom modlitieb na púťach sa stávala Európa kresťanskou.

Bolo by chybou predstavovať si človeka stredoveku ako usadeného na svojom území, bez akejkoľvek túžby pohnúť sa z domu a prekročiť hranice svojho prostredia. Takýto všeobecne rozšírený dojem sa javil ešte väčšmi opodstatnený od 13. storočia, keď vznikali mnohé nové mestá, čo mohlo navodzovať predstavu o lokálnom patriotizme a zakorenenosti stredovekého človeka v jeho životnom priestore. Skúsenosť z cestovania sa v stredoveku často kryla s púťou a bola motivovaná túžbou po telesnom alebo duchovnom uzdravení. Praktizovanie púťí rozšírené už v ranom kresťanstve sa ešte zintenzívnilo v neskorom stredoveku. Popri dobrých skutkoch

³ MEZZARDI, L. (ed.): *Giubilei e Anni Santi. Storia, Significato e Devozioni*, 2015, s. 7

uložených ako pokánie, pôstoch a telesnom umŕtvovaní sa začala vyžadovať aj *peregrinatio religiosa*, čiže cesta s náboženskými cieľmi.⁴

Cesta do ďalekej cudziny pre vtedajších pútnikov predstavovala vykročenie do ozajstného neznáma, odkiaľ sa už nemusia vrátiť. Počítali s tým, a preto podnikli všetky potrebné kroky, aké sa robia na sklonku života. Usporiadali si podlžnosti voči Bohu i ľuďom, čo znamenalo absolvovanie spovede, zmierenie sa s nepriateľmi, vrátenie dlžôb, zabezpečenie majetku výberom vhodného správcu či formou zálohy a, samozrejme, spísanie testamentu. Pred cestou bolo tiež potrebné požiadať o povolenie toho, kto mal nad pútnikom dozornú moc alebo nárok na jeho služby, teda zemepána, manžela, farára, opáta či biskupa.

Ženy pri získavaní povolenia čelili náročnejším prekážkam, vydaté potrebovali povolenie manželov ako zákonných zástupcov i partnerov zároveň, slobodné ženy zasa podliehali právomoci otca. Teoreticky patrilo ženám rovnaké právo ako mužom vykonávať akúkoľvek bohumilú činnosť, keďže podľa kánonického práva mali duše mužov a žien v Božích očiach rovnakú dôležitosť. Pútnici sa podobne ako vdovy v rámci cirkevného práva klasifikovali ako *miserabiles personae*, teda osoby, ktoré si smeli nárokovať na milosrdenstvo a podporu blízkych. Z tohto dôvodu platil právny status pútnika pre obe pohlavia. Žena však musela mať nielen ekonomické zdroje, aby sa mohla stať pútničkou, ale potrebovala aj povolenie manžela tieto zdroje použiť. Najschodnejšou možnosťou bolo zúčastniť sa na púti spolu s ním. Väčšiu voľnosť mali finančne zabezpečené vdovy, iba ony sa mohli rozhodnúť vydať sa na púť bez mužského príbuzného, stačilo im povolenie miestneho farára.

⁴ Výraz „pútnik“ označuje toho, kto je „mimo mesta“ (*per e ager*: ten, kto je na poli). Pútnik je teda cudzincom a uvedomuje si stav pravého veriaceho, ktorý je v stave večného vyhnanca na tejto zemi, túži dosiahnuť zaslúbenú zem, raj – svoju jedinou vlasť. Medzitým hľadá sväté miesta, ktoré posvätil svojou prítomnosťou Boh (Svätá zem), Panna Mária (Nazaret, Efez, potom Loreto a mariánske svätyne) či anjeli alebo svätí (Gargano, Santiago de Compostela, atď.).

Okrem finančných možností zvažovali pútnici svoju fyzickú zdatnosť a zdravotný stav. Pre majetných to vyžadovalo aj zabezpečenie správy majetku. Panovníci a aristokracia si v predstihu vybavili v pápežskej kancelárii dokumenty a sprievodné listy, ktoré im mali zaisťiť bezpečný prechod jednotlivými územiaми alebo ich oprávňovali používať počas cesty prenosný oltár, zvoliť si vlastného spovedníka a podobne.⁵ Tieto štruktúry sa vybudovali postupne, najmä vo vrcholnom stredoveku, pretože spočiatku mnohí pútnici putovali bez presných mét a hierarchia sa obávala, že by davy tulákov mohli vyvolať výtržnosti, simulovať zázraky alebo praktizovať pochybné rituály oberajúce púť o jej hlboký náboženský význam. Z tohto dôvodu boli pokusy zaviesť disciplínu, určiť presné predpisy a ciele, ku ktorým sa malo putovať.

Pred odchodom na púť, zvyčajne v deň odchodu, prijali pútnici slávnostné požehnanie, ktoré malo svoju ustálenú liturgickú formu (*Ordo pro peregrinantibus*). Jednoduchým pútnikom sa udeľovalo požehnanie vo farskom kostole, vyššie postaveným v ich súkromnej kaplnke alebo v kláštornom kostole, ktorý patril pod patronát rodiny. Najprv sa pútnici vyspovedali a potom nasledovala votívna omša, kde prijali slávnostné požehnanie, ktorému predchádzali spevy žalmov a modlitby prosieb. Potom kňaz, odriekajúc špeciálne formuly, požehnal prítomným palicu, batoh, pútnický kríž a kabát (*Ad baculum, Ad peram, Ad crucem, Ad vestimentum*) a odovzdával ich naspäť pútnikovi:

„V mene nášho Pána Ježiša Krista.

Vezmi si tento batoh ako znak svojej púte,

aby si prišiel do domu Petra a Pavla, kam sa chceš vydať,

očistený a oslobodený,

a po skončení cesty sa k nám vráť bez úhony a s radosťou.

Nech dá Boh, ktorý žije a kraluje na veky vekov. Amen.“⁶

5 HLAVAČKOVÁ, M.: *Pútnik. Sonda do života stredovekých pútnikov. Kráľ Mikuláš Ujlaki a jeho cesta do Ríma*, 2022, s. 95 – 96

6 Tamže, s. 103 – 104

V Katedrále svätého Martina v Spišskej Kapitule sa kňaz lúčil s pútnikmi do Jeruzalema či Ríma takýmito slovami: „Pop(ro)ste mileho pana buoha za werne puthnýky, ktery puthugy k buoze(m) u hrobu, ksswetthe(m) v petru nebo gdez kolywek wmeno boze, ze bygich pan buoh raczyl wesdrawy nossity a ku domov prziwesty smenssomy hrechyn azwathu radosczu.“⁷

VŠETKY CESTY VEDÚ DO RÍMA

Púť do Ríma má veľmi starý pôvod najmä v súvislosti so slávením určitých sviatkov ako boli spomienky na apoštolov a mučeníkov. Mnohí tu prichádzali, aby získali odpustenie hriechov a omilostenie „kľúčmi raja svätého Petra“.⁸

O tomto meste právom platí, že „Rím nie je hocaké mesto, nikdy nebolo a nikdy ani nebude – v dobrom i zlom zostane jedinečným mestom na svete“, a preto „myslieť na Rím ako na mesto s osobitným povolaním nie je nezvyčajná myšlienka“.⁹ Výnimočnosť Ríma nie je primárne povahy geografickej, kultúrnej či jurisdikčnej, ale povahy teologickej. V Ríme je prítomná Cirkev opísaná na priecheli Lateránskej baziliky slovami: „*Omnium urbium et orbis ecclesiarum mater et caput*“ (matka a hlava cirkví všetkých miest a sveta). Tento nárok je daný „genetickým kódom“ Ríma, ktorým je mučeníctvo a prítomnosť mučeníkov: „kresťanské mesto sa zrodilo v tieni slávy mučeníkov“. Tieto skutočnosti definujú zmysel putovania do

7 Tieto takzvané *Spišské modlitby* z roku 1479, zachytené ako koncept v rukopise, ktorý vznikol v Spišskej Kapitule (od 16. storočia uložený v Olomouci), sú zapísané „slovenským jazykom“ s prvkami spišského nárečia. Predstavovali spoločné prosby za živých, ktoré v rámci svätej omše zvyčajne nasledovali po čítaní evanjelia a kázne. Okrem prosieb za pútnikov tu nájdeme modlitby za pokoj a mier na zemi, za dobré počasie, za žiakov, za kráľa Mateja a všetkých vládcov. Porov. Tamže, s. 105

8 V 11. storočí sa pútnici smerujúci do Ríma nazývali „romei“, zatiaľ čo výraz „peregrinus“ (pútnik) dostali tí, ktorí putovali do svätej v Santiagu de Compostela, a „palmieri“ sa volali pútnici do Jeruzalema podľa malého palmového listu, ktorý nosili na znak uznania. Porov. LOVISON, M. F.: *I Giubilei del XVII. secolo*, In: *Giubileo e Anni Santi. Storia, Significato e Devozioni*, 2015, s. 144

9 FISICHELLA, R.: *Znamenja jubilea*, 2000, s. 44

Rímska bazilika okolo roku 1870 (ešte izolovaná na vidieku Ríma)

ODPUSTKY

„Odpustky sú odpustenie časného trestu pred Bohom za hriechy už odpustené z hľadiska viny, ktoré náležite disponovaný veriaci za istých určených podmienok dosahuje pomocou Cirkvi, ktorá ako služobníčka vykúpenia svojou mocou rozdáva a udeľuje poklad zadosťučinení Krista a svätých.“
 Ohľadom ich hodnoty Cirkev učí: „Odpustky sú čiastočné alebo úplné podľa toho, či od čiastočného trestu, ktorý treba odpykať za hriechy, oslobodzujú čiastočne alebo úplne.“
 (Enchiridion odpustkov)

Clermonte vyhlásil odpustky „svätej vojny“ pre všetkých, ktorí sa vydali na cestu do Jeruzalema „z čirej zbožnosti, nie pre česť a peniaze, ale aby oslobodili Božiu Cirkev – bude táto cesta znamenať úplné pokánie“. Bol to prvý príklad plnomocných odpustkov. Tieto odpustky bolo možné získať aj v nebezpečenstve smrti (*in articulo mortis*): „Vykúpte si zo zaľúbenia hodnou poslušnosťou Božiu milosť, aby vám vaše hriechy, ktorými ste vzbudili jeho hnev, rýchlo odpustil za také zbožné skutky a na príhovor všetkých svätých. My však skrze milosrdenstvo Božie, a s podporou svätých apoštolov Petra a Pavla odpustíme tresty všetkým veriacim, ktorí sa chopia zbrane proti pohanom a podrobia sa farche pútnického ťaženia. Tresty, ktoré na nich uvalila Cirkev pre ich hriechy. A ten, kto tam v pravom pokání padne, môže pevne veriť, že sa mu odpustia jeho hriechy a bude mať účasť na ovocí večného života.“¹⁶

V 13. storočí sa stretávame s udelením dvoch ďalších plnomocných odpustkov spojených s návštevou chrámov, ktoré bolo možné získať aj v nebezpečenstve smrti. Pápež Honorius III. na prosbu svätého Františka udelil v roku 1216 plnomocné odpustky tým, ktorí 2. augusta navštívia kostol Santa Maria degli Angeli Porciuncula v Assisi.¹⁷ Podobné odpustky, označované ako *Perdonanza Celestiana*, udelil pápež Celestín V. v roku 1294 listinou *Inter sanctorum*

¹⁶ FRÖHLICH, R.: *Dva tisíce let dějin církve*, 1999, s. 93 – 94

¹⁷ „Porciunkula“ znamená malá porcia, malý kúsok zeme s kostolíkom, ktorý bol zasvätený Matke Božej anjelov v Assisi. Porciunkula sa pre Františka stala miestom, na ktorom konečne „pochopil evanjelium“, ako sa sám vyznáva. František v júli 1216 navštívil práve zvoleného pápeža Honória III. v neďalekej Perugii, a tam mu predniesol nezvyčajnú prosbu: Pápež by mal všetkým, ktorí do kostolíka v Porciunkule prídu, potom, čo sa vyznali zo svojich hriechov a oľutovali ich, udeliť úplné odpustenie viny a následkov za hriechy za celý ich doterajší život. Odpustky Porciunkuly stanovili na jeden deň v roku, na výročie posvätenia tohto chrámu 2. augusta. Keď svätý František prosil o možnosť získania týchto mimoriadnych plnomocných odpustkov, išlo pri jeho prosbe predovšetkým o tých jednoduchých ľudí, ktorým prostriedky alebo sily na púť do Svätej zeme chýbali, a ktorí nemohli poskytnúť nič okrem svojej viery, svojich modlitieb a svojej ochoty žiť svoju evanjelióvu chudobu. V tomto zmysle sú „porciunkulové odpustky“ pokáním chudobných, ktorým už sám život nadelil dostatok pokánia.

CHRONOLÓGIA JUBILEJNÝCH ROKOV

I. JUBILEJNÝ ROK 1300 / BONIFÁC VIII.

„A veľké množstvo ľudí z celého kresťanstva sa tam vybralo, áno, ten, kto to nevidel, tomu sa to zdá byť neuveriteľné.“⁶⁴ Tieto slová z pera anonymného autora vyjadrujú pocity a údiv Rimanov, keď videli koncom roku 1299 obrovské davy ľudí bez toho, že by ich niekto zvolával. Vnikli do Baziliky svätého Petra a za ustavičného spevu žalmov žiadali pápeža, aby udelil plnomocné odpustky.

Prvý kresťanský jubilejný rok v dejinách bol vyhlásený vlastne z túžby ľudu, ktorý s blížiacim sa rokom 1300, vedený hlbokou zbožnosťou, nástoľivo žiadal pápeža o udelenie plnomocných odpustkov.

Vyhlásenie prvého jubilejného roka bolo veľkým gestom milosrdenstva a pokoja. Toto obdobie bolo totiž poznačené koncom križiackych výprav, dlhej obrannej vojny krajín Západu proti islamskej rozpínavosti. Tieto cesty do Svätej zeme boli pre mnohých aj prejavom pokánia za odpustenie hriechov. Motívom pre mnohých účastníkov boli osobné a duchovné dôvody, ktoré súviseli s večným životom.

Pápež Bonifác VIII. (1294 – 1303) bol a je často kritizovaným pápežom. Jedným z jeho najväčších kritikov bol básnik Dante Alighieri: „Už horekoncom, Bonifác môj, tu si? Aj v knihe čias je chyba nepatrná?! Či už tak včas sa bohatstvo ti hnuší, preň si sa nebál podvodne vziať Paniu, ktorá sa v tvojom objatí až dusí?“ nešetří ho v časti *Peklo* v *Božskej komédii*.⁶⁵ A predsa, práve toto gesto milosrdenstva pápeža ho akoby ospravedlnilo pred nepriaznivým pohľadom historikov.⁶⁶

64 FISICHELLA, R.: Wozu das Jubiläum gut ist. In: *30 Tage in Kirche und Welt*, 6. Jahrgang, Nr. 6, 1996, s. 46

65 ALIGHIERI, D.: *Božská komédia, Peklo*, XIX, s. 125

66 Bonifác bol podľa tohto slávneho básnika „simonistom“ a podľa viacerých historikov sa „previnil“ bulou *Unam Sanctam* z roku 1302; v nej sa pápež vyhlásil

Kardinál Giacomo Gaetano Stefaneschi, autor kroniky prvého svätého roka s názvom *De centesimo seu Jubileo anno liber*, nás informuje, že pápež po prílive davu pútnikov do Ríma, presvedčených, že návšteva hrobov apoštolov im zabezpečí odpustenie vín, poveril svojich najbližších spolupracovníkov, aby vyhládali v archívoch dôkazy o tejto možnosti. Chcel zistiť, či a ako prebiehali podobné spôsoby udelenia mimoriadnych milostí, ale nič porovnateľné sa v kronikách alebo v spisoch kúrie nepodarilo nájsť.

Nie je to prekvapivé, pretože je dobre známe, že Bonifác počas dlhých rokov svojho kardinálskeho a pápežského účinkovania bol predovšetkým právnikom (svedčia o tom aj precízne vypracované zmluvy o cirkevnom a rodinnom majetku). Preto dbal na to, aby poznal a využíval možné právne „precedensy“ súvisiace s rôznymi cirkevnými rozhodnutiami, ktoré často vyústili, a to pre jeho osobný záujem, do formálne a legislatívne nenapadnuteľných opatrení. Hoci sa neobjavilo žiadne písomné svedectvo tohto druhu z minulosti, pápež neodmietol spontánne hnutie ľudovej zbožnosti a po konzultáciách s kardinálmi sformuloval 16. februára 1300 oficiálny

za najvyššiu autoritu, ktorá môže vyžadovať poslušnosť i samotného panovníka. V bule už nenachádzame nijakú zmienku o nezávislosti svetskej moci. Pápež si bol vedomý, že ako Kristov zástupca je ustanovený za najvyššiu autoritu sveta, ktorá riadi pozemskú moc, sám však „nemôže byť už súdený ľuďmi, iba Bohom“. Temnou škvrnou na pontifikáte pápeža Bonifáca VIII. je podľa niektorých aj atmosféra spojená so zrieknutím sa pápežského stolca jeho predchodcu Celestína V. K jeho voľbe došlo za zvláštnych okolností. Po smrti Mikuláša IV. († 1292) ostal pápežský trón neobsadený dvadsaťsedem mesiacov. Po mnohých úsiliach sa dvanásť kardinálov, rozdelených viac rodinnými ako osobnými a politickými rozdielnosťami, konečne dohodlo na zbožnom pustovníkovi 84-ročnom Petrovi Morrone, ktorý prijal voľbu až na veľké naliehanie 29. augusta 1294. Novozvolený pápež si bol čoskoro vedomý toho, že je nástrojom v rukách mocnárov búrlivého stredoveku. Radšej miloval samotu a asketický život (pod pápežským rúchom nosil rehoľný habit). Pápežská administratíva mu robila ťažkosti, čo mnohí zneužívali na dosiahnutie rôznych hodností a práv. Nakoniec sa vzdal pápežského úradu a dožil svoj život v Castello di Fumone v malej horskej dedine pri Ferentine, kde bol väznený v tvrdých podmienkach. V roku 1311 bol Klementom V. vyhlásený za svätého. Jeho päťmesačný pontifikát ukončil vraj aj pod vplyvom svojho nástupcu právnika Benedetta Caetaniho – Bonifáca VIII. Porov. KELLY, J. N. D.: *Pápeži dvoch tisícročí od sv. Petra po Jána Pavla II.*, ROAL, Bratislava 1994, s. 166 – 167

SLÁVENIE JUBILEJNÝCH ROKOV

Prvý jubilejný rok vyhlásil pápež Bonifác VIII. v roku 1300 a určil slávenie ďalšieho jubilejného roka o sto rokov. Pápež Klement VI. v roku 1343 vyhlásil skrátenie intervalu jubilejných rokov na každých päťdesiat rokov. Svoje rozhodnutie odôvodňoval pasážou z knihy Levitikus (25, 10).

Urban VI. so zámerom umožniť väčšiemu počtu veriacich získať odpustky jubilejného roka a posilniť vieru rozhodol v roku 1389 skrátiť toto obdobie na tridsať rokov, pričom sa odvolával na pozemský vek Pána Ježiša. Pápež Mikuláš V. v roku 1449 znovu uzákonil cyklus päťdesiatich rokov.

Pápež Pavol II. v roku 1470 stanovil, že slávenie svätého roka bude každých dvadsaťpäť rokov, ako sa slávi doteraz. Pre niektoré vážne okolnosti sa však jubilejné roky neslávili.

Pápež Bonifác VIII., iniciátor prvého Jubilea 1300, na známkach Vatikánskej pošty

text, v ktorom sa rozhodol za určitých predpísaných podmienok udeliť plnomocné odpustky pútnikom Večného mesta. Treba si uvedomiť, že to bola zriedkavá záležitosť. Prvé plnomocné odpustky, o ktorých máme správu, sú tie, ktoré udelil Urban II. v roku 1095 v Clermonte pri príležitosti vyhlásenia prvej križiackej výpravy. Ďalej sú známe odpustky udelené pápežom Honoriom III. (1216 – 1227) pre kostol Porciunkula v Assisi a Celestínom V. (1294) pre Chrám Santa Maria di Collemaggio v L'Aquile.⁶⁷

Text buly Bonifáca VIII. udeľujúcej odpustky sa javí ako zásadný, jadrný, najmä ak ho konfrontujeme so štýlom a presnosťou iných dekrétov. Je tu vysvetlené učenie Cirkvi o postavení pápeža „Kristovho námestníka“ a „Petrovho nástupcu“, ktoré vyplýva z autority, ktorú Pán udelil Petrovi (porov. *Mt* 16, 18 – 19) a na jej základe je možné udeliť odpustky. Na základe tohto učenia, ktoré rozvinuli cirkevní právnici, ho prijali teológovia. V tom čase už bolo všeobecne prijímanou doktrínálnou záležitosťou. Možno predpokladať, že Jubileum 1300 nebolo vyhlásené len za účelom upevniť pápežskú autoritu. Opak môže byť pravdou: pápežova autorita predstavovala základ Cirkvi, aj keď je nepopierateľné, že táto udalosť zohrala úlohu v posilnení pápežovho primátu. Preto novosť treba hľadať inde: až dovtedy malo udeľovanie plnomocných odpustkov hlavne sociálny rozmer, prevažne orientovaný na obranu Cirkvi pred jej vnútornými a vonkajšími nepriateľmi, ako v prípade odpustkov udeľovaných križiackym výpravám alebo počas bojov proti heréze.

Odlišný je však význam odpustkov udeľovaných pri príležitosti jubilea, ktoré sú určené aj jednotlivcom. Väčšinový záujem sa orientoval už nie na Cirkev ako zhromaždenie veriacich, ale na spásu každého jedného veriaceho. Dokumenty hovoria o *antiquorum fida relatio*, teda o solídnej predchádzajúcej tradícii, no je zjavné, že pápež a jeho spolupracovníci si jasne uvedomovali novosť,

67 GATTO, L.: *Breve storia degli Anni santi. Origini, vicende, luoghi e protagonisti dell'evento più importante della Chiesa catholic*, 1999, 160 s.

ktorú zavádzali do praxe pokánia. Odpustenie a odčinenie akejkoľvek viny už sa neudeľuje za zásluhy získané v nebezpečných vojnách, ako to bolo v prípade križiackej výpravy, ale je to poklad Cirkvi, ktorý odpúšťa všetkým; je to Božia milosť, ktorá zachraňuje a očisťuje všetky duše, ktoré vykonajú Cirkvou predpísaný úkon. Okrem toho sa rozhodlo, že kajúcnici nebudú musieť za získanie odpustenia pridať žiadne iné skutky k tým, čo sa výslovne vyžadujú (návšteva Baziliky svätého Petra a Baziliky svätého Pavla, ktorú musia vykonať pätnásťkrát v dňoch idúcich za sebou tí, čo bývajú mimo Ríma, a tridsaťkrát Rimania). Navyše sa uvádzalo, že púť k hrobom apoštolov musí byť sprevádzaná nábožnosťou, túžbou osláviť Boha a svedčiť o svojej viere. Zdôrazňovalo sa však, že to, čo skutočne zaväži, nie je počet skutkov, ale ich kvalita, a že odpustenie hriechov je otázkou milosti, nie zásluh.

Udelenie odpustkov je teda možné, pretože sa zakladá na Kristových zásluhách získaných jeho umučením a smrťou, tieto zásluhy tvoria poklad Cirkvi, zverený Kristom jeho námestníkovi na zemi, aby ho spravoval a udeľoval podľa potreby. Je zrejmé, že toto neznamenalo len začlenenie rozpravy o odpustkoch do mimoriadne jasného doktrínárskeho kontextu, ale aj rozptýlenie nejasností v súvislosti s konkrétnymi okolnosťami, ktoré priebeh svätého roka občas priniesol. Napríklad ten, kto zomrel počas cesty a nedostal sa do Ríma alebo nesplnil požiadavku vykonať stanovený počet návštev, získal tiež odpustky? Odpoveď bola ľahká, ak sa vychádzalo z teologického hľadiska, podľa ktorého niet odpustenie bez Kristových zásluh a že jedine Cirkvi prislúcha rozhodnúť, ako treba rozdeliť a poskytnúť kresťanstvu tieto zásluhy. Preto vôbec neprekvapuje, že v dokumente *Ad honorem Dei* vydanom na Vianoce 1300, práve na konci jubilejného roka, pápež odpovedal kladne na uvedenú otázku a predĺžil čas na získanie odpustkov až do Veľkej noci.⁶⁸

68 DEMICHELE, M.: I Giubilei dei XIV. Secolo, In: *Giubileo e Anni Santi. Storia, Significato e Devozione*, 2015, s. 20 – 21

PRÍLOHA

PREHLAD JUBILEJNÝCH (SVÄTÝCH) ROKOV³⁷¹

- 1300 – Bonifác VIII. – bula *Antiquorum habet fida relatio*
- 1350 – Klement VI. – *Unigenitus Dei Filius*
- 1390 – Urban VI., Bonifác IX. – *Dominus noster, Unigenitus filius*
- 1400 – Bonifác IX.
- 1423 – Martin V.
- 1450 – Mikuláš V. – *Immensa et innumerabilia*
- 1475 – Sixtus IV. – *Quemadmodum operosi*
- 1500 – Alexander VI. – *Consueverunt Romani Pontifices*
- 1525 – Klement VII. – *Inter sollicitudines et curas*
- 1550 – Július III. – *Si pastor ovium*
- 1575 – Gregor XIII. – *Dominus ac Redemptor noster*
- 1600 – Klement VIII. – *Annus Domini placabilis*
- 1625 – Urban VIII. – *Omnnes gentes plaudite manibus*
- 1650 – Inocent X. – *Appropinquat dilectissimi filii*
- 1675 – Klement X. – *Anno Sancto*
- 1700 – Inocent XII., Klement XI. – *Regi saeculorum*
- 1725 – Benedikt XIII. – *Redemptor et Dominus noster*
- 1750 – Benedikt XIV. – *Peregrinantes a Domino*
- 1775 – Pius VI. – *Salutis nostrae*
- 1825 – Lev XII. – *Quod hoc ineunte saeculo*
- 1875 – Pius IX. – *Gravibus Ecclesiae et huius saeculi calamitatibus*
- 1900 – Lev XIII. – *Prosperante at exitum saeculo*
- 1925 – Pius XI. – *Infinita Dei misericordia*
- 1950 – Pius XII. – *Iubilaeum maximum*

³⁷¹ RENDINA, C.: *Guida insolata ai misteri, alle curiosità, alle storia ei luoghi di Roma dell'Anno Santo*, 1999, s. 23 – 78 (porov. SCHWARZENBERG, C.: *L'Anno Santo nella Storia*, 1983, s. 123 – 124).

- 1975 – Pavol VI. – *Apostolorum limina*
 2000 – Ján Pavol II. – *Apertite portas Redemptori*

PREHLAD MIMORIADNYCH SVÄTÝCH ROKOV³⁷²

Od 16. storočia okrem svätých rokov vyhlasovaných v pravidelných intervaloch pápeži aj pri rozličných príležitostiach (začiatok pontifikátu, významné výročia, v ťažkom období Cirkvi) vyhlasovali mimoriadne sväté roky. Niektoré z nich sa slávili iba v miestnych cirkevných spoločenstvách. Historici nie sú jednotní pri ich uvádzaní, takže sa môžeme stretnúť aj s iným počtom.

- 1560 – Pius IV. – *Spiritus omnipotentis* – modlitby za pokračovanie Tridentského koncilu
 1566 – Pius V. – *Cum gravissima* – za zjednotenie kresťanov proti Turkom
 1585 – Sixtus V. – *Virium nostrarum* – na začiatku pontifikátu
 1596 – Klement VIII. – *Quam semper cordi* – za zachovanie katolíckej viery vo Francúzsku
 1599 – Klement VIII. – *Omne datum* – za občanov kráľa Filipa III. Španielskeho
 1605 – Pavol V. – *Quod in omni* – na začiatku pontifikátu
 1608 – Pavol V. – *Benedictus Deus* – za Maronitov
 1609 – Pavol V. – *Universa gregi* – za občanov Poľského kráľovstva
 1610 – Pavol V. – *Pastoris aeterni* – za obrátenie pohanov v Peru
 1617 – Pavol V. – *Ecce tribulationes* – za potreby Cirkvi
 1619 – Pavol V. – *Dominus ac Deus* – za potreby Cirkvi
 1621 – Gregor XV. – *Spiritus Domini* – na začiatku pontifikátu
 1623 – Gregor XV. – *Pastor aeterni* – za veriacich Ameriky
 1627 – Urban VIII. – *Pastoralis officii* – za veriacich občanov Etiópskeho kráľovstva
 1628 – Urban VIII. – *Quod ab initio* – z vďačnosti Bohu s prosbou o jeho pomoc
 1629 – Urban VIII. – *Jrritatus assiduis* – prosba o Božiu pomoc pre katolícke krajiny
 1631 – Urban VIII. – *Supplici Christifidelium* – prosba o pomoc v potrebách Cirkvi
 1634 – Urban VIII. – *Iteratis praecibus* – za utíšenie Božieho hnevu a za odvrátenie nebezpečenstiev od Cirkvi, predovšetkým v Nemecku
 1636 – Urban VIII. – *Apostolatus nobis* – za Božiu pomoc
 1638 – Urban VIII. – *Pubblica quietis* – za pokoj pre talianske územie a susedné ostrovy
 1643 – Urban VIII. – *Suscitatis iam* – za dosiahnutie pokoja v meste Rím
 1643 – Urban VIII. – *Suscitatis iom* – za Božiu pomoc Rímu
 1644 – Inocent X. – *Immensae Omnipotentis* – na začiatku pontifikátu
 1648 – Inocent X. – *Inter plurimas* – za Božiu pomoc Rímu
 1654 – Inocent X. – *Salvator et Dominus* – za provincie Belgicka
 1654 – Inocent X. – *Salvator et Dominus* – za Indiu
 1655 – Alexander VII. – *Unigenitus Dei* – na začiatku pontifikátu
 1656 – Alexander VII. – *E suprema* – za Božiu pomoc
 1661 – Alexander VII. – *Ex quo humilitatem* – za Božiu pomoc proti Turkom
 1663 – Alexander VII. – *Omnipotens Deus* – za Božiu pomoc
 1664 – Alexander VII. – *Quod iam pluries* – za nebeskú pomoc proti Turkom
 1667 – Klement IX. – *Placuit ineffabili* – na začiatku pontifikátu
 1669 – Klement IX. – *Cum nos* – za Francúzsko, za naliehavú Božiu pomoc proti Turkom
 1669 – Klement IX. – *Ex iniuncti* – za republiku Ragúza
 1670 – Klement X. – *Cum inscrutabilis* – na začiatku pontifikátu

³⁷² GLIGORA, F. – CATANZARO, B.: *Storia dei Papi e degli Antipapi*, 1989, s. 1 224 – 1 225

Stadler, H.: *Päpste und Konzilien*. Dusseldorf, Econ, 1983, 381 s.
 Stanford, P.: *Púte. Cesty za zmyslom života*. Bratislava, IKAR, 2022,
 248 s. ISBN 978-80-551-841-97
Sväté písmo. Trnava, Spolok sv. Vojtecha, 1996, 2 623 s.

Periodiká

30 *Tage*, 5. Jahrgang, 1995
 30 *Tage*, 6. Jahrgang, 1996
Aplikovaná psychologie, 2022, roč. 7, č. 13
Duchovný pastier, roč. LXXVII, december 1996, č. 10
Duchovný pastier, 2021, roč. 102, č. 5
Gorazd, časopis nitrianskych bohoslovcov, roč. 10
Katolícke noviny, roč. 137, č. 27, 10. júla 2022
Katolícky týdeník, roč. XXXIII, č. 52/53
Liturgia, časopis pre liturgickú obnovu, roč. IX, č. 4/1999
Naša univerzita, spravodaj Univerzity Komenského, roč. XLVI,
 č. 8. apríl 2000.
L'Osservatore Romano, 27. Jahrgang, Nr. 13/14, 28. 3. 1997
Priests & People, vol. 10, Nr. 12, 1996
SLOVO, časopis Gréckokatolíckej cirkvi, roč. XXXII, č. 5/2000
Vatican Magazin, roč. 17, 2023, č. 8 – 9
Veľké jubileum 2000, mesačník KBS pre prípravu Jubilejného roku
 2000, apríl 2000

ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY

<https://www.mosr.sk/29-juna-zacina-jubilejny-rok-sv-pavla/>
<https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/vyhlasenie-rok-knazov-2010>
<https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/bula-misericordiae-vultus>
<https://www.vaticannews.va/sk/papez/news/2020-12/svaty-otec-ohlasil-osobitny-rok-venovany-rodine-amoris-laetitia.html>

NÁDEJ NEZAHANBUJE

BULA O VYHLÁSENÍ RIADNEHO JUBILEA ROKU 2025

FRANTIŠEK, SLUHA SLUHOV BOŽÍCH
 NECH TÝM, KTORÍ SI PREČÍTAJÚ TENTO LIST,
 NÁDEJ NAPLNÍ ICH SRDCIA

1. „*Spes non confundit*“, „nádej nezahanbuje“ (*Rim 5, 5*). Apoštol Pavol dodáva kresťanskému spoločenstvu v Ríme odvalu v znamení nádeje. Nádej je tiež hlavným posolstvom nadchádzajúceho jubilea, ktoré podľa starobylej tradície vyhlasuje pápež každých dvadsaťpäť rokov. Myslím na všetkých *pútnikov nádeje*, ktorí prídu do Ríma prežiť svätý rok, aj na tých, ktorí sa do mesta apoštolov Petra a Pavla nedostanú a budú ho sláviť v miestnych cirkvách. Nech sa to pre všetkých stane chvíľou živého a osobného stretnutia s Pánom Ježišom, „bránou“ spásy (porov. *Jn 10, 7-9*). Stretnutie s tým, ktorého má Cirkev za úlohu ohlasovať vždy, všade a všetkým ako „našu nádej“ (*1 Tim 1, 1*).

Každý dúfa. V srdci každého človeka je ukrytá nádej ako túžba a očakávanie niečoho dobrého, hoci nevie, čo prinesie zajtrašok. Nepredvídateľnosť budúcnosti však niekedy vyvoláva protichodné pocity – od dôvery k strachu, od pokoja k sklúčenosti, od istoty k pochybnostiam. Často sa stretávame so sklúčenými ľuďmi, ktorí hľadajú do budúcnosti skepticky a pesimisticky, akoby im nič nemohlo ponúknuť šťastie. Nech je jubileum pre všetkých príležitosťou na oživenie nádeje. Božie slovo nám pomáha nájsť jej dôvody. Dajme sa viesť tým, čo napísal apoštol Pavol kresťanom v Ríme.

SLOVO NÁDEJE

2. „A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. Skrze neho máme vierou prístup k tej milosti, v ktorej zotrúvame, aj sa chválime nádejou na Božiu slávu. [...] A nádej nezahanbuje, lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze

Ducha Svätého, ktorého sme dostali“ (*Rim 5, 1–2. 5*). Svätý Pavol tu ponúka mnoho podnetov na zamyslenie. Vieme, že *List Rimanom* predstavuje rozhodujúci krok v jeho evanjelizačnej činnosti. Dovtedy ju vykonával vo východnej oblasti ríše a teraz ho čaká Rím s tým, čo predstavuje v očiach sveta – veľkú výzvu, ktorej treba čeliť v mene ohlasovania evanjelia, ktoré nepozná prekážky ani hranice. Cirkev v Ríme nezaložil Pavol a cíti vrúcnu túžbu dostať sa tam čo najskôr, aby všetkým priniesol evanjelium Ježiša Krista, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych. Túži priniesť toto ohlasovanie nádeje, ktorá naplnia prislúbenia, vedie k sláve a založená na láske nezahanbuje.

3. Nádej sa totiž rodí z lásky a zakladá sa na láske, ktorá prúdi z Ježišovho srdca prebodnutého na kríži: „Lebo ak sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi, tým skôr už ako zmierení budeme spasení jeho životom“ (*Rim 5, 10*). A jeho život sa prejavuje v našom živote viery, ktorý sa začína krstom, rozvíja sa v poslušnosti voči Božej milosti, a preto je oživovaný nádejou, vždy obnovovaný a vďaka pôsobeniu Ducha Svätého neochvejný.

V skutočnosti je to Duch Svätý, ktorý svojou neustálou prítomnosťou na ceste Cirkvi žiari vo veriacich svetlom nádeje – udržiava ho zapálené ako fakľu, ktorá nikdy nezhasne, aby dodávala nášmu životu oporu a silu. Kresťanská nádej v skutočnosti ani neklame, ani nezahanbuje, pretože je založená na istote, že nič a nikto nás nikdy nebude môcť odlúčiť od Božej lásky: „Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč? [...] Ale v tomto všetkom slávne víťazíme skrze toho, ktorý nás miluje. A som si istý, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosť, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi“ (*Rim 8, 35. 37–39*). Preto táto nádej neustupuje v ťažkostiach – je založená na viere a živovaná láskou, a tak umožňuje človeku napredovať v živote. Svätý Augustín o tom píše: „V žiadnom spôsobe života sa nedá žiť bez týchto troch sklonov duše: veriť, dúfať, milovať.“ [1]

4. Svätý Pavol je veľmi realistický. Vie, že život sa skladá z radostí a smútkov, že láska je skúšaná, keď ťažkosti narastajú a tvárou v tvár utrpeniu sa zdá, že sa nádej rúca. Napriek tomu píše: „Chválime sa aj súženiami, veď vieme, že súženie prináša trpezlivosť, trpezlivosť osvedčenú čnosť a osvedčená čnosť zasa nádej“ (*Rim 5, 3–4*). Podľa apoštola sú súženie a utrpenie typickým stavom tých, ktorí hlásajú evanjelium v prostredí nepochopenia a prenasledovania (porov. 2 *Kor 6, 3–10*). V takýchto situáciách však cez temnotu presvitá svetlo: zrazu sa ukáže, ako evanjelizáciu podopiera sila, ktorá pramení z Kristovho kríža a zmŕtvychvstania. A to vedie k rozvoju čnosti, ktorá úzko súvisí s nádejou: *trpezlivosť*. Zvykli sme si chcieť všetko a hneď vo svete, kde sa uponáhľanosť stala konštantou. Už nemáme čas na stretnutia, často je ťažké byť spolu a pokojne sa porozprávať aj v rámci rodiny. Trpezlivosť sa dala na útek pred uponáhľanosťou, čo ľuďom veľmi škodí. Nahradili ju netrpezlivosť, nervozita, niekedy aj bezdôvodné násilie, ktoré vyvolávajú nespokojnosť a uzavretosť.

V dobe internetu, kde priestor a čas nahradilo „tu a teraz“, sa tiež trpezlivosť neudomácnila. Keby sme sa ešte stále dokázali s úžasom pozerieť na stvorenie, pochopili by sme, aká rozhodujúca je trpezlivosť. Čakať na striedanie ročných období s ich plodmi, pozorovať život zvierat a cyklus ich vývoja, mať jednoduché oči svätého Františka, ktorý vo svojom *Chválospeve stvorenia*, napísanom práve pred 800 rokmi, vnímal stvorenie ako jednu veľkú rodinu a nazýval slnko „bratom“ a lunu „sestrou“. [2] Znovuobjavenie trpezlivosti je veľmi dobré pre nás samých aj pre ostatných. Svätý Pavol často hovorí o trpezlivosti, aby zdôraznil dôležitosť vytrvalosti a dôvery v to, čo nám Boh prisľúbil, ale predovšetkým svedčí o tom, že Boh je s nami trpezlivý, že je „Bohom trpezlivosti a potechy“ (*Rim 15, 5*). Trpezlivosť, ktorá je tiež ovocím Ducha Svätého, udržiava nádej pri živote a upevňuje ju ako čnosť a spôsob života. Preto sa naučme často prosiť o milosť trpezlivosti, ktorá je dcérou nádeje a zároveň ju podopiera.

VILIAM JUDÁK
TOTO JE BRÁNA PÁNOVA
Jubilejné roky v dejinách Cirkvi

Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2024,
ako svoju 4 453. publikáciu

Prvé vydanie

Zodpovedná redaktorka Martina Jokelová Ťuchová

Jazyková úprava Lenka Bebjaková

Grafická koncepcia a sadzba Pergamen

Tlač Finidr, Český Těšín

Dielo sa vydáva bez nároku na honorár.

www.ssv.sk, eVojtech.sk

objednávky: 033/590 77 18

objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-601-3